

Pletemo niti mreže z Miškom in Belamiško

Knitting the threads with Miško and Belamiška

> Breda Veber

Izvleček

Na šoli je drugo leto zapored potekal projekt Branje za znanje in kot knjižničarka sem dobila nalogo organizirati celostni kulturni dan. Kulturni dan smo združili z zaključkom bralne značke in mednarodnim dnevom Unesco. Izbrana knjiga Mišek Miško in Belamiška avtorja Ferija Lainščka nam je pokazala veliko poti ustvarjanja na vseh področjih. Na temelju rezultatov evalvacijskih vprašalnikov vseh navzočih učencev naše in drugih šol smo dobro izbrali knjigo in izpeljali kulturni dan.

Ključne besede

branje, pismenost, ustvarjalnost, srečanje z ustvarjalcem, bralna značka, kulturni dan

UDK 028.5:027.8
398.332:027.8

Abstract

In the second year of the ongoing project called Reading for knowledge, as a school librarian I got the task to organize a comprehensive cultural day with the book. The planned activities were joined with the conclusion of the reading badge competition and the celebration of international UNESCO day. The chosen book named Miško the Mouse and the Whitemouse by Feri Lainšček taught us a lot of ways to creativity in all work areas. Based on the results of evaluation questionnaires fulfilled by all pupils present, the cultural day was a success in both, theme and realization.

Keywords

reading, literacy, creativity, meeting with the Author, reading badge, cultural day

1 Uvod

V vsaki šolski knjižnici imata motivacija za branje in branje prav posebno mesto. Zaključek Bralne značke pa je za knjižničarja vedno velika odgovornost, velik izziv, da bo zaključek ostal v lepem spominu bralcem in seveda tudi gostu prireditve.

Naša šola je zelo aktivna Unesco šola, ki je deset let pripravljala večdnevne naravoslovne tabore za Unesco šole Slovenije in šole Spodnje Savinjske doline. Pred štirimi leti pa smo začeli z mednarodnim Unesco projektom Pletemo niti mreže. Tudi v tem projektu gostimo na določen dan učence in mentorje prijavljenih Unescovih šol Slovenije in druge.

Prvo leto smo se predstavili s slovensko-afriškim večerom. V goste je prišla Herina-valona Valerie Ratovondriaka z Madagaskarja. Delavci šole že peto leto mesečno prispevamo denar za njeno šolanje. Naslednje leto smo pletli niti z mediacijo, letos z ljudsko glasbo v povezavi s projektom Comenius. K nam so prišli učenci in mentorji iz Španije, Italije, Grčije, Turčije in Romunije. Lansko šolsko leto pa smo izvedli večji projekt, celostni kulturni dan, ob zaključku bralne značke z naslovom Pletemo niti mreže z Miškom in Belamiško in z osrednjim gostom zaključka tega dne, Ferijem Lainščkom.

Kako pripraviti pester, zanimiv kulturni dan s knjigo, ki bo hkrati zaključek Bralne značke in Unesco dan? S to mislijo sem začela poletne počitnice. Utrnila se mi je misel, da bi ta dan potekal »dvosmerno«, ena pot bi bila za učence naše šole, druga pa za Unesco šole. Tako smo za vse učence naše šole in podružnične šole Liboje izvedli kulturni dan, sočasno pa je na šoli potekal 3. Unescov mednarodni projekt,

ki ga je vodila koordinatorica Unesca na šoli. Ob izbiri knjige sem imela srečno roko, knjiga Mišek Miško in Belamiška je začarala vse, tudi tiste, ki na začetku niso bili najbolj navdušeni. To je zgodba o ljubezni, prijateljstvu, domišljavosti, marljivosti, drugačnosti, izločenosti, begu, srčnem trpljenju, nesreči, sreči ... Meni, učiteljem in učencem je dala vrsto idej za ustvarjanje. Avtor Feri Lainšček pa je za Pesmi o Mišku in Belamiški prejel leta 2012 desetnico, nagrado za izvirno slovensko mladinsko delo.

Dogodek se je odvijal 2. aprila, ob mednarodnem dnevu knjig za otroke. Priprave na ta dan so se za učitelje začele že septembra, intenzivne pa so potekale zadnja dva meseca.

2 Priprava in izvedba kulturnega dne

Osrednja tema kulturnega dne je bila izbrana knjiga Mišek Miško in Belamiška in njen avtor Feri Lainšček. Knjigo so prebrali vsi učenci na šoli, na kulturnem dnevu pa so jo obnovili in pogloblje spoznali njenega avtorja, ki je bil ta dan naš osrednji gost. Učitelji so vodili delavnice, ki so si jih sami izbrali glede na starost učencev in njihovo zanimanje. Izbrana knjiga pa je ponudila več možnosti dela:

- izdelavo izbranega izdelka, povezanega s prebrano knjigo,
- glasbeno, plesno, dramsko, literarno, pesniško, likovno ustvarjanje,
- spoznavanje filmskega opusa, posnetega po besedilih Ferija Lainščka,
- spoznavanje Prekmurja (pokrajina, narečje, jedi, mlini, štoklje),
- spoznavanje skupin družbe, ki so drugačne.

Že pred kulturnim dnem so po razredih ustvarili plakate po temah, in sicer:

- 1. in 2. razred: likovni izdelki po prebrani knjigi,
- 3. in 4. razred: značilne prekmurske jedi,
- 5. razred: naslovni plakat projekta,
- 6. razrede: o knjigi Mišek Miško in Belamiška,
- 7. razred: predstavitev avtorja izbrane knjige, Ferija Lainščka,
- 8. razred: predstavitev ljudske glasbe Prekmurja in značilnih glasbil,
- 9. razred: filmske uprizoritve književnih del Ferija Lainščka.

Po štiriurnih delavnicah smo si v telovadnici šole ogledali gledališko-plesno predstavo Mišek Miško in Belamiška, ki jo je pripravila šolska dramska skupina Tampatu.

Slika 1: Mišek Miško in Belamiška

Slika 2: Mišek Miško in družina belih miši

Sledila sta pogovor s Ferijem Lainščkom in podelitev bralnih značk. Učenci so dan sklenili z evalvacijo kulturnega dne v razredu. Splošen vtis učencev je bil zelo dober, uživali so v ustvarjanju – seveda bi zanj radi imeli še več časa, a takšen dan vse prehitro mine. Tudi gost je bil zanimiv, uživali so v njegovem pripovedovanju in prekmurščini. Zapomnili so si njegove misli, naj ohranijo otroka v sebi in sledijo svojemu srcu. Pridobili so nove izkušnje, spoznali, kako znajo biti izvirni in kako dobiti priložnost, da to pokažejo in dokažejo. Seveda si želijo še več takšnih kulturnih dni.

3 Unescov mednarodni projekt Pletemo niti mreže z Miškom in Belamiško

Kar nekaj mesecev pred izvedbo smo za Unescove šole Slovenije razpisali projekt Pletemo niti mreže z Miškom in Belamiško. Na projekt se je prijavilo 23 šol (15 osnovnih šol, 4 srednje in 4 vrtci) ter gostujoča Osnovna šola Prosenjakovci s sedmimi sodelujočimi učenci in mentorico. Učenci slednje so bili naši gostje tri dni. Naslednji dan so si z učenci gostitelji naše šole ogledali Celje in Pokrajinski muzej.

Tako je na isti dan, sočasno, 105 gostujočih učencev ustvarjalo v 10 delavnicah:

- Ustvarjajmo z glino (izdelali so reliefne oblike z značilnimi motivi Prekmurja, preizkusili pa so se tudi na lončarskem vretenu);
- Naša iža – prekmurska domačija (izdelali so makete prekmurske iže, spoznali zvrst ljudske stavbarske umetnine, materiale, način gradnje in povezanost arhitekture z načinom življenja ljudi);
- Pesniška ustvarjalnica (spoznali in brali so Lainščkove pesmi, vživeli so se v vlogo pesnic in pesnikov ter kovali rime, zlagali verze in iskali besede, s katerimi izražamo svoja čustva, razmišljanja, nazore, vrednote ter kritičen pogled na svet);

Slika 3: Pesniška ustvarjalnica

- Po kruhu zadiši (spoznali so različne vrste moke za peko kruha, dodatke za različne okuse, različne pripomočke za vzhajanje, pripravili so različne vrste kruha, ga spekli in degustirali);
- Mišek Miško in Belamiška postaneta lutki (izdelali so ročne lutke belih in sivih miši, oblačila zanje in lutke preizkusili z igranjem prizora iz knjige po lastni zamisli);
- Zplešimo skupaj (spoznali so prekmursko ljudsko glasbo, njihove značilne plesne ter se jih nekaj tudi naučili);

Slika 4: Zplešimo skupaj

- Spoznajmo miši (spoznali so različne glodalce in s pomočjo izkustvenega učenja začutili stik z njimi, oblikovali pozitiven odnos do njih in premagali morebitne predsodke ter strah; svoje izkušnje so posredovali tudi drugim udeležencem tabora);

- Narišimo strip (pravljico so spremenili v strip in pri tem še natančneje opredelili glavna junaka);
- Izdelava plavajočega mlina (z veliko željo po ustvarjanju je vsak naredil svoj plavajoči mlin);

Slika 5: Izdelava plavajočega mlina

Spoznajmo Prekmurje (s pomočjo literature, zemljevidov, spleta so spoznali družbene in geografske značilnosti pokrajine, ugotovitve strnili na plakat in izdelali maketo reliefa, ki je značilen za panonski svet).

Delavnice so vodili naši učitelji ter mentorji iz drugih šol ali kulturnih društev naše občine. Za spremljajoče mentorje učencev Unescovih šol je bil organiziran ogled kraja in njegovih naravnih in kulturnih zanimivosti (Gozdna učna pot Hrastje, Rudarski muzej). Seveda pa so si ogledali tudi ustvarjanje v delavnicah.

Po jutranji registraciji udeležencev smo imeli uvodno prireditev s predstavitvijo dela in kulturnim programom. Nastopila sta pevski zbor in folklorna skupina. Sledilo je delo v delavnicah. Po kosilu so bile organizirane sprostitevne delavnice (športne aktivnosti, izdelava tatujev in poslikava telesa – miške, obisk delavnice Spoznajmo miši mag. Rudija Ocepka in izdelovanje kazalke za knjigo). Sledila sta nadaljevanje dela v delavnicah in zaključna prireditev. Tudi tokrat je bil osrednji gost Feri Lainšček, še enkrat pa je nastopila šolska dramska skupina z gledališko-plesno predstavo Mišek Miško in Belamiška. Po končani prireditvi je sledilo večerno druženje ob »prekmurski« hrani, ki so jo pripravili kuharji naše šole.

Slika 6: Pogovor s pisateljem

Slika 7: Del razstave v avli šole

Na večmesečno druženje z Miškom in Belamiško pa nas je v avli šole še dolgo spominjala razstava plakatov in izdelkov, ki so nastali ob projektu.

4 Vloga knjižnice pri projektnem delu

Knjižničarka kot idejna vodja projekta sem uspela bolj ali manj »zastrupiti« učitelje in učence, da so posegali po knjigah Ferija Lainščka. Za Bralno značko je bila tokrat obvezna ena njegova knjiga. Vsi so bili seznanjeni z vsebino naslovne knjige, zaradi manjšega števila izvodov pa smo knjigo brali tudi v razredih v okviru KIZ. Vsebinsko so z veseljem poslušali tudi devetošolci, ki so v njej prepoznali Romea in Julijo s srečnim koncem. Všeč jim je bilo, ko so se kot nekoč usedli okrog učiteljice in jim je brala. Knjiga, čeprav je slikanica, ima močno sporočilno vrednost.

V knjižnici smo skupaj iskali podatke, ki so jim bili zanimivi, bila pa sem tudi vez med šolsko in Medobčinsko splošno knjižnico Žalec.

Slika 8: Udeleženci Unescovega projekta

5 Sklep

Projekt je bil obširen, na njem je v delavnicah sodelovalo več kot 400 otrok. Pri sami organizaciji mi je pomagala koordinatorica Unesca na šoli, Martina Petelinek. Z dobro voljo pa so sodelovali **vs**i delavci šole.

Podelitev bralnih značk smo zaključili z Lainščkovo pesmijo Mavrica. To je bila zahvala njemu, saj smo ob branju njegovih knjig v svoja srca pripeljali kar nekaj mavric.

Viri

Lainšček, F. (2009). Mišek Miško in Belamiška. Ljubljana: Mladinska knjiga. (Zbirka Velike slikanice).

Lainšček, F. (2010). Pesmi o Mišku in Belamiški. Ljubljana: Mladinska knjiga. (Zbirka Velike slikanice/ Mladinska knjiga).

Fotografije iz šolskega arhiva, avtorica Anamarija Jeler.

> **Breda Veber**, učiteljica glasbene vzgoje in knjižničarka, zaposlena kot knjižničarka, zborovodkinja in učiteljica glasbene umetnosti na OŠ Griže.
Naslov: Griže 1a, 3302 Griže
E-naslov: breda.veber@guest.arnes.si